

eDNA: Vleermuizendetectie

eDNA (environmental DNA), maakt gebruik van DNA-sporen zoals huidcellen om de aanwezigheid van vleermuizen in spouwmuren te detecteren. Dit onderzoek kan het hele jaar door worden uitgevoerd, waardoor het proces van spouwmuurisolatie niet langer beperkt is tot specifieke seizoenen.

Wat is eDNA?

Environmental DNA, oftewel eDNA, is een innovatieve methode die gebruik maakt van DNA-sporen uit de omgeving om de aanwezigheid van verschillende organismen te detecteren. Deze sporen, zoals huidcellen en andere biologische materialen, worden door dieren achtergelaten in hun leefomgeving. Door deze sporen te verzamelen en te analyseren, kunnen wetenschappers nauwkeurig bepalen welke soorten in een bepaald gebied aanwezig zijn, zonder dat de dieren zelf gevangen of direct geobserveerd hoeven te worden.

De eDNA-methode biedt voordelen ten opzichte van traditionele monitoringtechnieken. Het is minder invasief, efficiënter en kosteneffectiever. Monsters kunnen eenvoudig worden verzameld uit water, bodem en oppervlakten en vervolgens in gespecialiseerde laboratoria worden geanalyseerd. Dit maakt het mogelijk om snel en grondig te onderzoeken.

Beleid en wetgeving

In Nederland worden woningen steeds vaker gerenoveerd als onderdeel van de energietransitie, spouwmuurisolatie is één van de minst kostbare en meest effectieve ingrepen. Spouwmuren kunnen echter een verblijfplaats vormen voor beschermde soorten, zoals vleermuizen. Zonder voorafgaande controle kunnen isolatiewerkzaamheden leiden tot het verstoren of doden van deze diersoorten, wat verboden is volgens de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen en de Omgevingswet. Daarom is voorafgaand onderzoek verplicht (Bal, art. 11.27).

Vanaf 7 maart 2025 is de eDNA-methode officieel erkend en opgenomen in de Omgevingsregeling. Dit betekent dat isolatiebedrijven op een effectievere manier kunnen aantonen of vleermuizen in spouwmuren aanwezig zijn, indien zij gecertificeerd zijn volgens de BRL IC-200

Vleermuizendetectie via de eDNA-methode

De eDNA-methode maakt het mogelijk om gedurende het hele jaar op betrouwbare wijze te onderzoeken of vleermuizen in spouwmuren aanwezig zijn. Vleermuizen verblijven hier vaak en gebruiken kleine openingen om naar binnen en buiten te gaan. De sporen van DNA die ze hierbij verliezen worden verzameld. Vervolgens worden de monsters getest om te bepalen of er DNA van vleermuizen aanwezig is. Bij een negatieve eDNA-test kan er zonder maatregelen geïsoleerd worden. Bij een positieve test moeten vleermuisvriendelijke maatregelen worden genomen, waaronder het ophangen van exclusion flaps.

Natuurkalender

Jaarrond isoleren is mogelijk, mits de woning op tijd natuurvrij is gemaakt.

1 april – 1 augustus (kraamperiode) Tijdens deze periode mogen er géén vleermuiswerende maatregelen worden genomen.

15–31 maart Vleermuizen zijn dan actief en mobiel. Is de woning natuurvrij gemaakt, dan mag er na 5 dagen worden geïsoleerd.

1 november – 1 maart (winterperiode) Vleermuiswerende maatregelen zijn toegestaan, maar isoleren mag pas ná deze periode.

Augustus, september en oktober Vleermuizen zijn dan actief en mobiel. Is de woning natuurvrij gemaakt, dan mag er na 5 dagen worden geïsoleerd.

Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni
Juli	Augustus	September	Oktober	November	December

Analysemogelijkheden binnen Eurofins

Eurofins Environment Benelux biedt de eDNA-methode aan voor vleermuizendetectie, waarbij de monsters worden geanalyseerd door Eurofins Genomics in Duitsland. Eurofins Genomics is gespecialiseerd in (e)DNA-analyse en beschikt over geavanceerde laboratoriumfaciliteiten om nauwkeurige en betrouwbare resultaten te leveren.

Door een uitgebreid validatieonderzoek zijn vals-positieve en vals-negatieve resultaten uitgesloten.

Daarnaast worden via onze methode alle 18 vleermuissoorten die in Nederlands aanwezig zijn geanalyseerd.

Over Eurofins Environment Testing

Eurofins Environment Testing Nederland is onderdeel van Eurofins Scientific en uw partner voor milieuonderzoek.

Ons doel is om u te helpen bij het realiseren van uw doelstellingen. Met efficiënte en kwalitatieve analysetechnieken ondersteunen wij uw business processen. Onze klantendienst staat tot uw beschikking met specialistische kennis en vergaande ervaring. Hierbij kunt u gebruik maken van onze eigen emballage en logistieke dienst. Onze betrouwbare koeriers verzorgen de monsteroverdracht op locatie en transporteren de monsters dezelfde dag nog naar het desbetreffende laboratorium.

Snelle en efficiënte resultaten De eDNA-methode biedt snelle en betrouwbare resultaten, waardoor isolatiewerkzaamheden zonder vertraging kunnen worden uitgevoerd.

Kostenbesparing Door het efficiënte proces en het ontbreken van de noodzaak voor externe inspecteurs, kunnen kosten aanzienlijk worden bespaard.

Hele jaar door onderzoek De eDNA-methode kan het hele jaar door worden toegepast.

Complete ontzorging De vleermuizendetectiekit bevat alles dat nodig is voor een eDNA-test. Eurofins Environment Benelux verzorgt uw monsternamekit, ophaling van uw monsters via onze unieke transportservice en een eenvoudig webportaal om monsters aan te melden en analyseresultaten binnen 5 werkdagen na ontvangst van monsters.

Monstername eDNA

Met behulp van de monsternamekit kunnen aannemers - indien BRL IC-200 gecertificeerd - zelf monsters nemen, waardoor er geen externe inspecteurs nodig zijn.

Meer informatie

Eurofins is u graag van dienst bij vleermuizen-detectie via eDNA. Voor aanvullende informatie over analyses, (voorbeeld)rapportages, tarieven, levertijden, service en meer kunt u contact met ons opnemen met uw vaste contactpersoon of via CSOmegam@etbnl.eurofins.com.